

FÆLLESSKAB OG INKLUSION

DA OMKREJST

Indhold

Der arbejdes med forskellige vurderingsøvelser om fællesskab, inklusion og eksklusion. Det vil styrke fagligheden i opgaven, hvis eleverne først har arbejdet med øvelsen [Fællesskab – hvad er det?](#) og eventuelt følger op med øvelsen [Inklusionsrådet](#).

Formål

At eleverne lærer og reflekterer over hvad fællesskab, inklusion og relaterede begreber betyder og får øje for, at vi alle er såvel medlemmer af som udelukkede fra flere fællesskaber.

At eleverne erfarer, at trods forskelligheder, kan næsten alle være fælles om noget.

At eleverne hermed får forudsætninger for at vurdere, hvad der skal til for at etablere mere rummelige fællesskaber.

At eleverne bliver bevidste om inklusions og eksklusionsmekanismer, herunder inkluderende sprogbrug.

Fag

Dansk og samfundsfag

I relation til trinmålene for faget dansk efter 9. klassetrin arbejdes der med at udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i sammenhængende og disponeret form, at udvikle et nuanceret ord- og begrebsforråd, udvikle sproglig og kulturel kompetence til brug i en globaliseret verden.

I relation til trinmålene for faget samfundsfag efter 9. klassetrin kan forløbet bidrage til arbejdet med at give samfundsmæssige forklaringer på udviklingen af sociale grupper og gruppeidentiteter og skærpe elevernes evne til at kunne gøre rede for væsentlige sociale institutioner, grupper og fællesskaber i det moderne samfund.

Tidsforbrug

Ca. to lektioner á 45 minutters varighed, der som minimum bør sættes af til forløbet, hvis det gennemføres som beskrevet.

Materialer

Ark med definitioner af begreberne fællesskab, minoritet, majoritet, inklusion og eksklusion (se bilag) Herudover er der brug for gulvplads til øvelse 3.

Beskrivelse

Øvelse 1

Definér fællesskab, minoritet, majoritet, inklusion og eksklusion (max 35 min.)

Eleverne bedes i grupper af tre vurdere definitionerne fra arket – én definition af gangen (helst grupper, der ikke ofte er sammen):

Spørg: "Er det, hvad I forstår ved begrebet ...? ... Andet? ... Mere? Kom med et tænkt eller virkeligt eksempel, der illustrerer begrebet"

Der afsættes ca. 5 - 7 min. til arbejdet med hvert begreb.

Øvelse 2

Tre ting til fælles (15 min.)

Bed eleverne - i de samme grupper af tre – om at finde tre ting de har tilfælles. Fx fritidsinteresser, fag de kan lide eller lignende. Det må ikke være åbenlyse fysiske ting som "Vi har alle næser!"

Lad grupperne fortælle om hvad de har til fælles.

Spørg derefter hele klassen:

Kommer nogle af de fællesskabskonstellationer, I lige har hørt, bag på jer?

Øvelse 3

Forskellige fællesskaber (30 min.)

Forudsætning: Instruér eleverne i ikke at kommentere på om andre stiller sig det ene eller det andet sted. De skal kun tænke på, hvor de selv synes, de hører til. Man må gerne skifte position undervejs. Det er også tilladt for en elev at forlade øvelsen, hvis eleven vurderer, at spørgsmålene går for tæt på. Fokus er på hvad fællesskab, minoritet og majoritet er og hvad inklusion og eksklusion er.

Bed eleverne forestille sig, at der går en lige linje gennem rummet, der deler det i to. Og sig så følgende:

"Alle dem med blå øjne stiller sig til højre og alle dem med en anden øjenfarve til venstre."

"Har vi en minoritet (et mindretalsfællesskab) og en majoritet (et flertalsfællesskab)?"

"Alle dem med brune øjne skal nu blive stående til venstre og alle de øvrige til højre."

"Ændrer minoritets- /majoritetsforholdet sig?"

Fortsæt øvelsen med at etablere følgende fællesskaber:

"Stil jer i grupper efter hårfarve (mørk/lys)."

Spørg derefter:

"Har vi en minoritet (et mindretalsfællesskab) og en majoritet (et flertalsfællesskab)?"

"Stil jer i grupper efter fritidsinteresser."

Lad eleverne diskutere sig frem til hvilket fællesskab de tilhører mest – mange grupper er i orden.

Spørg derefter eleverne:

"Kan I etablere et mere inkluderende fællesskab ved at tale anderledes/bruge inkluderende sprog? Fx fodbold drenge og håndbold piger, der etablerer et fællesskab omkring "Sport" (som inkluderende begreb) eller "Musik" som inkluderer dem, der udøver og/eller blot elsker at lytte til musik etc."

Fortsæt derefter øvelsen.

"Alle, der har en tro stiller sig til venstre" (Spørg evt. til hvilken tro – og understreg, at det er helt OK ikke at dele det med andre!)

"Alle, der har et familiemedlem, der kommer fra et andet land stiller sig her"

"Alle de normale stiller sig til højre"

"Hvorfor stiller I jer dér?"

"Hvad betyder normal? Hvad vil det sige at være normal?"

"Er flertallet eller majoriteten altid "normal"?"

"Alle danskerne stiller sig til venstre"

Spørg derefter eleverne:

"Hvorfor stiller I jer dér?"

"Hvad skal der til for at være dansk?" "Er det noget formelt? (statsborgerskab, pas etc.) eller er det en følelse?"

(Hvis nogle elever ikke føler sig danske og stiller sig til højre i lokalet - spørg da: "Hvad skal der til for at du/l ville stille dig/jer til venstre i lokalet? Har du/l overhovedet lyst til eller behov for at stå på den anden side")

Tak eleverne for deres aktive deltagelse og bed dem sætte sig.

Refleksion og opsamling

Afrund forløbet ved at stille spørgsmål som:

"Blev I overraskede over at se, hvordan I hver især placerede jer?"

"Havde I fællesskaber med nogle, som I var overraskede over, at I havde et fællesskab med?"

"Er det alene en følelse i den enkelte, der definerer om man hører til i et bestemt fællesskab?"

"Hvad er det, der gør, at man føler, man er en del af noget, og kan man føle sig som en del af noget, hvis andre siger, at man ikke er det?"

"Hvad skal der eventuelt til for at gøre plads til flere i forskellige fællesskaber? –I klassen, I skolen? I samfundet?"

"Hvordan kan man fx. bruge sproget - herunder kropssprog m.m.?"

"Hvad betyder mediernes og politikernes sprogbrug om forskellige grupper i samfundet for gruppernes følelse af at være en del af fællesskabet/ at høre til?"

Bed evt. eleverne finde eksempler på in- og ekskluderende sprogbrug i forbindelse med aktuel samfundsdebat – fx på debatsiderne i aviser og dagblade.

Supplerende materialer

Noget af det, der virker ekskluderende og er ødelæggende for fællesskaber er fordomme, diskrimination og racisme. Det netbaserede undervisningsmateriale www.drop-diskrimination.dk kan bidrage til at sætte fokus på bekæmpelse af netop denne type ekskluderende praksisser.

Elevark

Fællesskab: Er en samling af mennesker, som bindes sammen af noget de har til fælles, hvilket vil sige noget de er enige om, har samme synspunkt på eller f.eks. en interesse de deler med hinanden. Fællesskab kan også være sammenhold.

Minoritet: Mindretal

Fx religiøse, etniske, seksuelle m.m.

Majoritet: Flertal

Fx religiøse, etniske, seksuelle m.m.

Inklusion: At lukke ind.

I forhold til begrebet integration vægter inklusion i højere grad (flertals)samfundets vilje til accept af mindretal frem for mindretallets tilpasning.

Eksklusion: At lukke ude.

bevidst, f.eks. udelukkelse fra en forening.

ubevidst, her henviser ordet til social-psykologiske mekanismer, hvor grupper eller enkeltpersoner med deres sprogbrug, mimik og kropssprog virker fremmedgørende eller udelukkende på andre

Følg med på
facebook.com/demokratifordi

Besøg os på
www.demokratifordi.dk

